

TZITZIT II: YUHARA

משנה תורה, הלכות ציצית ג:ט ונשים ועבדים שרצו להתעטף בציצית מתעטפין בלא ברכה וכן שאר כל מצוות עשה שהנשים פטורות מהן אם רצו לעשות אותה בלא ברכה אין ממחין בידן.

Mishneh Torah, Hilchot Tzitzit, 3:9

And women and bondsmen who want to wrap themselves in *tzitzit* may wrap themselves without a blessing. And so too all other positive time-bound commandments from which women are exempt. If they want to perform it without a blessing, we do not protest [that act].

YUHARA

ברכות יז: כיון דכולי עלמא עבדי מלאכה [בט' באב] ואיהו לא קא עביד, מיחזי כיוהרא.

Berachot 17b Since everyone performs labor [on the ninth of Av], but he does not perform it, it appears like spiritual haughtiness.

ספר אבודרהם דיני קריאת שמע שכל דבר שאין האדם מחוייב בו ועושה אותו ברבים במדת חסידות וכל העם אינם עושים אותו הוא מתחזי כיוהרא.

Sefer Abudarham, Laws of Keri'at Shema Any matter in which a person is not obligated and he does it in public [as though] out of piety, and the entire people do not do it, is someone who appears spiritually haughty.

תשובות רב נטרונאי גאון – ברודי אורח חיים סימן ו והכי אמר רב נטרונאי גאון: וששאלתם כשיקרא אדם קריאת שמע צריך לאחוז ארבע ציציותיו או לא. דבר זה לא דרך חכמים ותלמידים הוא, זה דרך יתירות הוא. וכי מאחר שהתבונן בציציותיו בשעת עטיפתן וברך עליהם, לאחר מכאן למה אוחזן ביד.

Responsa of Rav Natronai Ga'on (Brody ed.), O.C. 6 Thus said Rav Natronai: You asked: when a person recites *Keri'at Shema*, does he need to hold his four *tzitzit* or not? This practice is not the way of the sages or students. It is the way of excess [*yetirut*]. Once he has contemplated his *tzitzit* at the time of his wrapping and recited a *beracha* over them, afterwards, why should he hold them in his hand?

ספר אבודרהם דיני קריאת שמע אבל רב נטרונאי כתב האוחז ציציותיו בידו כשקורא ק"ש יהירות הוא ...

Abudarham, laws of Keri'at Shema But Rav Natronai wrote that one who holds his *tzitzit* in his hand when he recites *Keri'at Shema* is acting with *yehirut*...

שו"ת מהר"י ברונא צו נשאלתי על הבחורים שלובשים בטלית קטן על בגדיהם בפרהסיא ואומרים דניחא להו לקייומי מצוה בפרהסיא מי חיישין ליוהרא או לא? והשבתי שכל לפי הזמן והמנהג והאדם ולפום ריהטא נ"ל [נראה לי] דאיכא למיחש...

Responsa Mahari Bruna 96 I was asked about the young men who wear a *tallit katan* over their clothes in public and say that it suits them to fulfil a mitzva in public, are we concerned for *yuhara* or not? I responded that everything goes according to the time and custom and person. At first glance, it seems to me that one should be concerned.

בית יוסף אורח חיים סימן יא כתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל... דרך הציצית שנעשה שני נקבים בטלית ונטיל הציציות בתוכם ונוציא אותם לצד אחד... ואי לאו דמסתפינא הוה אמינא שיכול להטיל אלו הציציות כולם למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה ויכול להתנות שאם אלו כתקנם האחרים אין בהם ממש ובהא ליכא בל תוסיף וצריך עיון עכ"ל ומעולם לא ראינו מי שחשש לדבר זה כלל... והבא להחמיר על עצמו בכיוצא בזה מיחזי כיוהרא.

Beit Yosef O.C. 11 Our Great Rabbi Mahari Abuhav wrote....'The way of *tzitzit* is that we should make two holes in the *tallit* and place the *tzitzit* inside them and take them out to one side [of the cloth]...If I were not afraid, I would say that he can put on all of these *tzitzit*, as one master maintains, and as another master maintains, and he can make a condition that if one is fit, the other are as nothing [to him], and in this manner it would not be *bal tosif* (adding on to the *mitzvot*). This requires study.' We have never seen anyone who is concerned for this matter at all...One who is stringent upon himself in this way appears to be spiritually haughty.

ראבי"ה חלק ב – מסכת מגילה סימן תקצז וגבי נשים כי מקיימו מצות עשה ליכא יוהרא לכולי עלמא כיון דכולי עלמא יתבי בסוכה ותקעי שופר ונטלי לולב... ולא שייך יוהרא אלא היכא דמשנה משאר בני אדם. ואף על פי שכל הנשים פטורין...

Ra'avya Section 2, Megilla 597 Regarding women, when they fulfill positive *mitzvot*, there is no *yuhara* according to all opinions, since everyone sits in the *sukka* and blows *shofar* and takes *lulav*... *Yuhara* is only applicable where one does something different from the rest of people. [This is so] even though women are exempt...

תלמוד ירושלמי ברכות פרק ב הלכה ט ותני חזקיה כל מי שהוא פטור מדבר ועושה נקרא הדיוט.

Yerushalmi Berachot 2:9 Chizkiya taught: Anyone who is exempt from a matter and does it is called a *hedyot* (a simpleton).

רמב"ן קידושין לא. והא אמרין בירושלמי כל העושה דבר שאינו מצווה בו נקרא הדיוט! התם שעושה דבר שאינו מצווה מן התורה כלל שהוא כמוסיף על התורה אבל מי שעושה מצות התורה כתקן אף על פי שלא נצטוו הוא בהם כגון נשים ונכרי מקבלין עליהם שכר שכל דרכיה דרכי נעם

Ramban Kiddushin 31a Behold, we say in the Yerushalmi, 'Anyone who performs something in which he is not commanded is called a simpleton!' That refers to a person who does something that is not commanded from the Torah at all, where it is as if he adds to the Torah. But someone who does the *mitzvot* of the Torah as enacted even though he was not commanded in them, like women or a non-Jew, receives reward for them, for all of her [the Torah's] paths are paths of pleasantness.

YUHARA, WOMEN, AND TZITZIT

ספר מהרי"ל (מנהגים) הלכות ציצית ותפילין ד ואמר דלא נהירא בעיניו מה שיש נשים מכניסות עצמן לחיוב ציצית. ושאלו לו מפני מה אינו מוחה ביד הרבנית (מ' ברונ"א) בעירו שהניחה בכל עת טלית קטן. והשיב שמא אינה מקשבת לי, ועל כה"ג אמר "מוטב יהו שוגגין ואל יהו מזידין" [שבת קמח:].

Sefer Maharil Laws of Tzitzit and Tefillin 4...He [Maharil] said that it is not clear to him that there are women who accept upon themselves the obligation of *tzitzit*. They asked him why he does not protest Rabbanit M[arat] Bruna in his city, who wore a *tallit katan* at all times. He responded that perhaps she will not heed him, and regarding this type of situation he said, "Better that they should stray unwittingly than that they should do so intentionally" (*Shabbat 148b*).

תשב"ץ [תלמיד מהר"ם בשם רבו], ער ומכל מקום אין למחות בידם מלהתעטף בציצית ולברך עליו דיכולות לחייב עצמן כדמוכח בקדושין לא

Tashbetz (Student of Maharam, in Maharam's name), 270 In any case, one should not protest their [women] wrapping themselves in *tzitzit* and reciting a *beracha* over it, for they can obligate themselves...

שו"ת מהרי"ל החדשות סימן ז עוד נ"ל דאין מצות ציצית כשאר מצות דהוו חובת הגוף, אבל ציצית אע"ג דקיימא לן חובת גברא הוא ה"מ למי שיש לו בגד בת ארבע כנפות אבל אין מחוייב לקנות בת ד' אלא דמצוה להכניס עצמו לכלל חיוב כדילפינן ממשה רבינו ע"ה וכי לאכול מפ(י)ריה כו', וה"מ גברי אבל נשי מה להם לכך כיון דסוף סוף לאו בני חיוב ניהו... אף כי ראיתי נשים שלובשות ד' כנפות מצויצת ועוד היום אחת בשכונתינו, נראה דאינו אלא המתמיהין [ר' מנחות מ.]. ויוהרא חשיבנא להו ומקרו הדיוטות [ר' ירושלמי ברכות ב:ט].

New Responsa Maharil 7 It further seems to me that the mitzva of *tzitzit* is not like other *mitzvot* that are obligations incumbent on the individual. Rather, *tzitzit*, even though we consider it an obligation incumbent on the individual, applies specifically to one who has a four-cornered garment. But one is not obligated to purchase a four-cornered garment. Rather it is a mitzva to enter a situation in which one is obligated, as we learn with Moshe Rabbeinu: "Did he need to eat from its fruit?" [Moshe was praiseworthy in wishing to enter Israel – not because he wanted to enjoy its fruit, but in order to fulfill *mitzvot* that apply specifically there]. This applies to men. But women, why should they do this, since in the end they are not obligated...Even though I have seen women with four-cornered garments with *tzitzit*, and even today there is one in our neighborhood, it appears that they cause astonishment [at their behavior, viz. *Menachot* 40a] and it is considered spiritual conceit (*yuhara*) and they are called ignoramuses [*hedyotot*, viz. *Yerushalmi Berachot* 2:9 – "Whoever is exempt from something and nevertheless performs it is called a *hedyot*"].

שולחן ערוך אורח חיים הלכות ציצית סימן יז נשים ועבדים פטורים, מפני שהיא מצות עשה שהזמן גרמא

Shulchan Aruch OC 17 Women and bondsmen are exempt, for it is a positive time-bound commandment.

רמ"א או"ח יז:ב הגה: ומכל מקום אם רוצים לעטפו ולברך עליו הרשות בידן כמו בשאר מצות עשה שהזמן גרמא אך מחזי כיוהרא ולכן אין להן ללבוש ציצית הואיל ואינו חובת גברא (פירוש אינו חייב לקנות לו טלית כדי שיתחייב בציצית...).

Rema, OC 17:2 Gloss: And still, if they want to wrap [*tzitzit*] and recite a *beracha* on it, they may do so, as with other positive time-bound commandments. But it looks like spiritual conceit (*yuhara*) and therefore they should not wear *tzitzit*, since it is not an obligation incumbent on the individual (meaning, the individual is not obligated to procure a shawl for himself in order to be obligated in *tzitzit*).

חיי אדם חלק א כלל יא סעיף מג נשים פטורות מציצית, מפני שהוא מצות עשה שהזמן גרמא, שהרי לילה לאו זמן ציצית. ומכל מקום אם רוצות ללבוש ולברך, יכולות לברך (סימן י"ז). וכן הדין בכל מצות עשה שהזמן גרמא.

Chayyei Adam I:11:43 Women are exempt from *tzitzit*, because it is a positive time-bound commandment, for night is not a time of *tzitzit*. In any case, if they want to wear and recite a *beracha*, they may recite a *beracha*. This is the law for every positive time-bound mitzva.

בן איש חי שנה ראשונה פרשת לך לך סעיף יג ואף על גב דקי"ל בשופר וסוכה וכיוצא אם רצו לקיים הרשות בידם ויש להם שכר כמי שאינו מצוה ועושה וליכא משום כל הפטור מן הדבר ועושהו נקרא הדיוט, מ"מ במצוה זו מחזי כיוהרא.

Ben Ish Chai, Lech Lecha 13 Even though we maintain with *shofar* and *sukka* and the like that if they [women] wanted to fulfil [them] they may do so and they receive reward like someone who is not commanded but performs, and there is no concern of 'whoever is exempt from a matter and does it is called a simpleton,' still, in this mitzva it appears like *yuhara*.

ערוך השלחן הלכות ציצית יז:ג אבל באמת לא שמענו זה אין מניחין אותן ללבוש טלית וכ"ש לברך ואינו דומה לשופר וסוכה ולולב דהוי פעם אחת בשנה והמצוה כרגע, אבל ציצית מצוותה כל השנה ולא נאה לנשים.

Aruch Ha-shulchan 17:3 But really we never heard of this [of women wearing *tzitzit*] and we don't allow them to wear a *tallit*, and all the more so, to recite a *beracha*. It is not like *shofar* and *sukka* and *lulav*, which are once a year and the mitzva is done in an instant. Rather the mitzva of *tzitzit* is all year and it is not fitting for women.

רב יוסף ענגיל, אתוון דאורייתא יא דנשים אין רשאות לברך אציצית לפי שאינה מצוה חיובית רק שלילית שלא יהי' להבגד חסרון הציצית

Rav Yosef Engel, Atvan d'Orayta 11 That women are not permitted to recite a *beracha* over *tzitzit*, because it is not a positive mitzva but a negative one, that there not be a lack of *tzitzit* for the garment.

ב"ח או"ח יז:ב אם באת אשה לשאול לכתחלה אי שריא ללבוש ציצית ולברך
יאמרו לה שלא תברך כי יותר טוב שלא יברכו בפלוגתא דרבוואתא

Bach O.C. 17 If a woman came to ask beforehand if it is permissible for her to wear *tzitzit* and to recite a *beracha*, they should tell her not to recite a *beracha*, because it is better that they [women] not recite a *beracha* in an area of rabbinic debate.

THE SCOPE OF YUHARA

שו"ת מהרי"ל סימן קלז ושני זוגי תפילין לא חזינן רבנן קשישי רבותינו ז"ל דעבדי הכי... וכמדומה הואיל ולא נהוג מחזי כיוהרא ואין ליטול את השם אלא מי שמחזק ומפורסם בחסידות.

Responsa Maharil 137 Two pairs of *tefillin*—we have not seen the elders of our rabbis who acted thus...It seems that since it is not practiced it appears like *yuhara*. Only one whose piety is established and well-known should 'take on God's name.'

לבוש יז:ב אבל מכל מקום מיחזי כשטות ויוהרא אם עושות כן, דהואיל ואינו אלא חובת גברא מה להם ולמצוה זו... אף על גב דבשאר מצות עשה שהזמן גרמא כגון סוכה ולולב נהגו שעושין ומברכין, מה שנהגו נהגו ומה שלא נהגו לא ינהגו, ובציצית לא אשכחן דנהגו, רק אחת מני אלף כגון מיכל בת שאול וכיוצא בה [עיין עירובין צו ע"ב], לכך לא יתעטפו.

Levush OC 17:2 But in any case it appears like silliness and *yuhara* if they [women] do thus [wear *tzitzit*]. Since it is only a man's obligation, what connection do they have to this mitzva?...Even though in other positive time-bound commandments like *sukka* and *lulav*, they are accustomed to perform it and recite a *beracha* over it, what is practiced is practiced, and what is not practiced should not be practiced. With *tzitzit*, we have not found that they [women] practiced it except for one in a thousand, like Michal daughter of Shaul and those like her, and therefore they [women] should not wrap themselves [in a *tallit*].

רב אביגדור צרפתי, ספר פירושים ופסקים על התורה נהגו מקצת נשים
צדקניות...להתעטף בציצית

Rav Avigdor Tzarfati, Sefer Peirushim Upsakim al Ha-Torah Some righteous women were accustomed...to wrap themselves with *tzitzit*.

בית יוסף או"ח כד ועכשיו שנהגו בהם קצת בני אדם תו לא מיחזי כיוהרא.

Beit Yosef OC 24 Now that some people practice it [kissing *tzitzit* during the recitation of *Shema*], it no longer appears like *yuhara*.

Rav Aharon Lichtenstein, 'The Human and Social Factor in Halakha'

It is not inconceivable that, at some point, fully responsible and fully committed gedolim will reexamine the Mahari Mullen's [Maharil's] position regarding women's wearing *tzitzit*.

ים של שלמה מסכת בבא קמא פרק ז משום יוהרא, כלומר שמראה עצמו ירא שמים, והוא גאווה יתירתא... שראוי לנדות בר בי רב שהוא מתיהר בדין. ומחמיר בדינא שפשט היתר בכל ישראל, אפילו לא עשה בפני רבו, אם לא שידוע אל החכם שבדאי לש"ש עושה התלמיד. ואפי' בפני הרבים, לית כאן בית מיחוש.

Yam Shel Shelomo, Bava Kama 7 Out of *yuhara*, which is to say that he shows himself as one who fears Heaven, but it is excessive pride...It is fitting to excommunicate a student who is haughty with Halacha—one who is stringent with a law when a permissive ruling has spread throughout all of Israel (even if he does not do it before his Rav)—if it is not known to the sage that the student certainly acted for the sake of Heaven. [In which case] even in public there would be no concern.

שו"ת שבות יעקב חלק ב סימן מד דדוקא יחיד ירא שמים שרוצה להחמיר על עצמו והצנע לכת ודאי זכור לטוב ואין בו משום יוהרא... דודאי בהצנע אדם רשאי להחמיר על עצמו משא"כ בפרהסיא דמחזי כיוהרא... וכל שעשה כן בצנעה ניכר מחשבתו מתוך מעשיו שאינה עושה כן משום יוהרא.

Responsa Shevut Ya'akov II:44 For specifically an individual who fears Heaven who wishes to be stringent with himself and act modestly is certainly remembered for good and has no *yuhara*...For certainly in private a person is permitted to be stringent with himself, which is not the case in public, for it appears like *yuhara*...Whoever does thus in private, his acts clearly show his intentions, that he does not do this out of *yuhara*.

ב"ח או"ח סוף סימן יא לפי דמיחזי כיוהרא ומן המתמיהין וכמו שכתב בית יוסף לכך לא ישנה הציצית בגלוי בטלית שעליו ממנהג העולם אבל מתחת למדיו שהוא מכוסה יתקן לו הציצית במלבוש הקטן....

Bach, End of Siman 11 Because it appears to be *yuhara* and the practice of 'those who cause astonishment' as Beit Yosef wrote, therefore he should not alter the *tzitzit* publicly on the *tallit* upon him to be different from

common custom. But under his clothing that covers him, he can affix the tzitzit on the tallit katan in accordance with that view.

IN PRACTICE

רב יעקב אריאל, האם אין אפשרות שאשה תלבש ציצית על בגד ארבע כנפות נשי? בטלית קטן שאינה נראית כנראה שאין יוהרה.

Rav Ya'akov Ariel, 'Is there no possibility that a woman wear tzitzit on four-cornered feminine garment?' With a tallit katan that is not seen, it would seem there is no yuhara.

פניני הלכה ליקוטים א:ח:ח לפיכך נראה שאשה הרוצה להתעטף בציצית לשם שמיים תתעטף בצינעה, ובזה אין חשש יוהרה, ואין בזה ביטוי של התמרמרות על ההלכה והמסורת. ואם נשים רבות ינהגו כך בצינעה לשם שמיים, הרי שבמשך הזמן גם אם ילבשו שלא בצינעה כבר לא ייחשב הדבר כיוהרה והטחת דברים כנגד מסורת התורה. ומ"מ נלענ"ד שגם כיום אין למחות באשה שמכוונת לשם שמיים ומתעטפת בטלית בציבור, שיש לה על מי לסמוך. אולם יש למחות כנגד נשים שאינן מהדרות במצוות רבות ודווקא בטלית מתעטפות בפרהסיא.

Peninei Halacha Likutim 1:8:8 Therefore, in my opinion, a woman who wants to wrap herself in tzitzit for God's sake may do so in private. There is no concern for arrogance, and it is not an expression of resentment against halakha and the tradition. If many women do so for God's sake and in private, then over time even if they wear tzitzit in a non-private setting it will not be considered arrogance or an offense against the traditions of the Torah. Nevertheless, in my opinion, even today one should not object to a woman whose intentions are for God's sake and who wraps herself publicly in tzitzit, for she has authorities upon whom to rely. However, one should object to women who are not meticulous about many mitzvot but who specifically wear a talit publicly in order to express their opposition to halakhic tradition.¹⁸

אגרות משה או"ח ד:מט איברא דאיכא רשות לכל אשה לקיים אף המצות שלא חייבתן תורה ויש להם מצוה ושכר על קיום מצות אלו וגם לשיטת התוס' רשאות גם לברך על המצות וכמנהגנו שמקיימות מצות שופר ולולב וגם מברכות שא"כ גם על ציצית שייך לאשה שתרכזה ללבוש בגד שיהיה בצורה אחרת מבגדי אנשים אבל יהיה בד' כנפות ולהטיל בו ציצית ולקיים מצוה זו... אבל פשוט שהוא רק בחשקה נפשה לקיים מצות אף כשלא נצטוותה.

Iggerot Moshe O.C. IV:49...Indeed every woman is permitted to fulfill even mitzvot that the Torah did not obligate them [women] in, and it is considered a mitzva and [they receive] reward on fulfilling

these *mitzvot*. Also, according to the position of the Tosafot, they are permitted to recite a *beracha* over the *mitzvot* like our custom that they fulfill the mitzva of *shofar* and *lulav* and also recite *berachot*. If this is so, even concerning *tzitzit* it applies to a woman who is willing to wear a garment that will be different from men's clothing but will have four corners, and to put *tzitzit* on it and fulfill this mitzva....but it is obvious that that is only if her soul desires to fulfill *mitzvot* even when she is not commanded...

מלכה פיטרקובסקי, מהלכת בדרכה, עמ' 152 שבנות ונשים...תרגשנה ותדענה שמעצבי ההלכה בדורנו רואים אותן ואת צורכיהן הרוחניים כפי שהן, ללא דעות קודמות או ייחוס כוונות שאינן לשם שמים.

Malka Puterkovsky, Mehalechet Be-darkah, p. 152 That girls and women...should feel and know that the shapers of Halacha in our generation see them and their spiritual needs as they are, without prejudice or imputing to them intentions not for the sake of Heaven...

רב זלמן נחמיה גולדברג, "תפילת נשים בפרהסיה (תגובה)" יש בידינו די מצוות ומעשים טובים שניתן לכוון נשים לקיימם... ואם אחר כל זה חשקה נפשו דווקא במצוות ציצית, אולי יש מקום שתלכנה בטלית קטן תחת בגדיהן. אבל יש לזה מקום, רק אחר שתהדרנה בכל מה שנתחייבו. גם לכשתעשינה כן, יש לעשות זאת בצנעה.

Rav Zalman Nechemya Goldberg, 'Women's Prayer in Public (Response)' We have in hand enough *mitzvot* and good deeds that one can direct women to fulfill...If after all this their souls yearn specifically for the mitzva of *tzitzit*, perhaps there is room for them to go about with a *tallit katan* under their clothing. But there is room for this, only after they excel in all that in which they are obligated. Even if they do this, it should be done in private.